

SOBOTNA PRILOGA

Bodi luč!

Isaac Asimov je v eni svojih novel presegel samega sebe in posegel v tako rekoč skrajni domeni znanstvene fantastike. Piše namreč o strahovitem tehnološkem napredku človeštva, ki se bo naposled tudi dokončno poslovilo od svoje materialne biti. In ko bo nekoga dne vesolje temno in hladno, kajti zvezde bodo porabile že ves vodik, se bodo po njem spretavali samo še duhoviti ljudi. In »nekoga dne« se bo nekdo spomnil in rekel: »Bodi luč!»

Asimov je seveda samo literariziral Heglovo konstrukcijo absolutnega duha, kar pa je vendarle še en dokaz obsedenosti Zahoda s »premočnostjo« zgodovine. Vse naj bi se, skratka, gibalo proti nekemu cilju, vse naj bi imelo takšen ali drugačen dokončni smoter, približevanje temu pa se imenuje napredek. Zanimivo je, da se je Marx v Nemiški ideologiji zavedel nevarnosti tega »dokončnega smotra« in je zapisal, da komunizem ne more biti stanje, temveč je lahko le cilj, ideja, ki kateri težimo in ki determinira naše ravnanje. Marsova zdrava filozofska skepsa se je razblinila že z razvplitim esejem Francisu Fukuyama, ki je napovedal konec velikih ideologij in s tem pravzaprav konec zgodovine. Se po tem »koncu zgodovine« ne bo dogajalo več nič omembe vrednega? So vsi prihodnji rodovi obsojeni na sivino »postzgodovine«, ko ne bo ničesar več, ne ljubezni, sovrastva in vojni, in kraljeval bo samo prosvetljeni duh človeštva kot velikega kolektiva? Ali pa ima morda bolj prav Edward Koebek, ki svo dosegajo pisano zgodovino imenuje predzgodovina in smo torej vsi skupaj pravzaprav šele v predvečerju zgodovine?

Ta »filozofski« uvod je potreben, če hočemo bolje razumeti naš položaj v »zgodovini«, ki nedvomno ni premočten tok, nenehni napredek, temveč je reka, ki ji je komajda mogoče določiti tok in ki kot Jančec, paradoksalno, nikoli ne doseže svojega »smotra« — morja. V tem trenutku sta za nas aktualni vsaj dve

»zgodbi«, ki nam pripovedujeta, da se zgodovina vendarle ne giblje samodejno in vslede »napred« in da je potrebno za vsako družbeno skupino kar dobrošno stveliti ljudi. Ki hitijo naokoli s količki in ki skušajo s tem kakorkoli racionalizirati trenutno družbeno stanje.

Prva »zgodba« je kajpak bivša Sovjetska zveza, kjer se bo naposled pokazalo, ali je »planičarna« ideologija demokracije in človekovih pravic res izvedljiva, druga »zgodba« pa je mala Slovenija, kjer bomo lahko ugotovljali, ali se ta megalideologija zmore prilagajati tudi vsakokratnim družbenim okoliščinam. Ne pozabimo: ideja socializma (komunizma) se je v svoji dekadentni fazi tako zelo prilagodila okoliščinam vsakokratnosti, da sta bila naposled »legitimna« tudi titoizem in »Naserejev socializem«.

Sedanje dogajanje v Rusiji kajpak ni zanimivo samo zavoljo velikega duela Jelcin — Habšbatov, temveč predvsem zaradi razpota, po katerem znova taca ruski medved. Ne pozabimo namreč, da je bil socializem zamišljen kot izračito »evropski model«, toda že kmalu po oktobrski revoluciji je postalo jasno, da se vse skupaj giblje pravzaprav v novo obliko orientiranega despotizma. Pri tem ne gre pozabiti, da je bila tedaj Rusija v boljsem stanju kot zdaj, kajti v minulih desetletjih so kmetje pozabili, kako se obdeluje zemlja, izgubili pa je tudi podjetniški sloj, ki bi upravljal podjetja. Če k temu pristojemo še odsotnost vsakršnih »demokratskih tradicij«, postane res vprašljivo, ali ruska sposobnost obrata k Evropi, se zlasti ker Evropa v tem trenutku, kot bi rekel Bostjan M. Zupančič, pravzaprav nima nobene vizije in vodstva, ki bi preseglo egoizem.

Morebitni ruski zasuk k takšnemu ali drugačnemu azijskemu ali polazijskemu »modelu« potemtakem ne bi bil nobeno presenečenje, bil bi bolj ali manj le priznanje, da vseh vzvodov zgodovine pač še vedno ne obvladujemo in da so v naših družbene razmere kot vreme, na

katero ne moremo vplivati. Sicer pa to zagato najbolje ilustrirajo velike rečave, ki jih imajo sociologi in politologi pri definiranju vzhodnoevropskih družb, so to še vedno pretežno socialistične družbe, kot denimo trdi Janez Jerovšek, »posocialistične, pokomunistične, nekaj vmesnega?« Prav tako se je povsod reprizirala, ki se je sprva zdela dokaj preprosta operacija, sprejela v mrcvarjenje nacionalnih gospodarstev, ki sicer niso bila bogved kako uspešna, vendar so le zagotavljala vsakdanji kruh prebivalstvu.

S padcem berlinskega zidu je Zahod požel veliko ideološko zmago in začel se je velik izvoz zahodnjaških političnih vrednot na Vzhod, skupaj s pralnimi praški, avtomobili in hamburgerji. Pri tem pa se pozablja, da je ameriški način življenja pravzaprav nekaj ekskluzivnega in da ima vendarle svoje omejitve v globalnih ekoloških problemih, v prenaseljenosti sveta itd. Američani ali Japonci, denimo, bi radi čim več prodali Kitajcem, toda naravnost zgorijo se ob misli, da bi vsak Kitajec hotel imeti svoj avtomobil in hladilnik.

Če se po svetu že zaradi ekoloških problemov in omejenih virov ne more voziti šest milijard avtomobilov, nedvomno postane vprašljivo tudi izvoz demokracije kot globalne ideologije. Brezdomce v pemaistimljenskem Karu ali New Delhiju nima na razpolago gigantskega pravosodnega sistema, kakršnega ima na voljo Američan, in vprašanje je, ali je v teh okoljih takšno infrastrukturo demokracije sploh možno vzpostaviti. Uspoševati je treba namreč tudi »kulturni dejavniki«, vsam, demno, pač ne more kar tako pogoltniti in prežvečiti razsvetljenih idej Volhara in Davida Humana, podobno pa velja tudi za »caristično tradicijo«. Rusije. In čemu navsezadnje Indijancem v Amazoniji vsiljevati moralno in politično infrastrukturo »sodobnega človeštva«, če je pravzaprav sploh ne potrebujejo, ker so se že pred tisoči let navadili reševati svoje probleme?

Zgodovina torej ni reka, ki bi tekla proti svojemu cilju, temveč je meandriranje mnogih tokavov in celo stoječa voda luč. Zahodna civilizacija jo zdaj sicer spreminja v gigantsko monokulturo, toda to je povezano z mnogimi pretresi in travmami, predvsem pa je jasno, da se bo na ta način naposled izgubil ves »genetski potencial« zgodovine. Tudi amazonski pragozd bo nekoe »kultiviran«, toda tedaj tam ne bo več številnih živalskih in rastlinskih vrst.

Vse to je treba povedati, da bi bolje razumeli sedanje zgodovinsko razpolje vzhodnoevropskih družb, ki bodo časoma ob sleherni identiteti, če bodo samo še prepisovale določila ameriške ustave in nemške industrijske standarde. Dejstvo je, da ni mogoče svovati svojega razvoja na kopiranje neke druge »razvojne zgodbe«, temveč je treba izhajati iz svoje biti in iz vsakokratnih družbenih okoliščin. S tem seveda nočemo reči, da »zeleni zakon« ekonomije ne velja tudi v Rusiji in Sloveniji, vsekakor pa bi si v marsičem olajšali položaj, če ne bi svoje »vrtnice v kapitalizem« zastavili tako pravovernno. Včasih spominjamo že na psihoterapevta, ki vse svoje probleme rešuje z elektrošoki.

Takšno revolucioniranje družb, ki so že sicer povsem izmoggane (samomori, padanje natalitete, alkohol...), je precej tvegano početje, ne kar že opozarja pojav Habšbatova v Rusiji, če ne bo sam izpeljal takšnega ali drugačnega obrata k azijskemu, bo v to prejel ali slej prisiljen Jelcin. Na Slovenskem pa se utrujenost od »pedagoške torture«, ki so ji izpostavljene posocialistične države, utegne že kmalu zlepti z nezadovoljstvom zavoljo spoznanja, da je družba v minulih letih veliko zrtvovala, toda pravzaprav se ni pridobila. Izgubljen je, recimo, socialni mir, ki je bil vendarle svojevrsna

slovenska specifičnost in prednost, v zameno pa so ljudje dobili negotovost, ki ji tako rekoč ni viden konca.

V takšnih okoliščinah ni kajpak nič nepričakovanega prebijanje »sindikalističnega fundamentalizma«, ki je po eni strani habšbatovščina na slovenski način, po drugi strani pa mu vendarle ni mogoče oporekati določene legitimnosti. Slovenski delavec se lahko upravičeno vpraša, čemu mora podložiti položaj delavškega razreda v Angliji, kot ga je opisal Engels, če je prej živel bolje. Prav tako se sme vprašati, ali mora biti vrtnice v kapitalizmu, torej na »pravo pot zgodovine«, res posejana s toliko korupcije, politične samovolje in sploh »stalijskega sindroma«. Res ni mogoče po tej poti udobneje, ko nam Zahod prišepetava toliko »dobrih zamisli«?

Počasi se bo treba sprijazniti s spoznanjem, da so tudi »svetovni epicentri kapitalizma« pravzaprav nekakšna Kominterni, ki razume in obvladuje le svoje izkušnje in ki za Jelcina ali Denovska pravzaprav nima nič dobrega nasveta. Tako kot nam je nekaj Moskva označevala kolektivizacijo, nam zdaj Zahod pridiga privatizacijo, zbegani učenci pa smo medtem vsak dan ob kakšno papirnico ali železarno. Očitno bo tudi ta šola veliko stala, upajmo pa, da naposled le ne bo prevladala nostalgija za »dobrih starih časih«, ki jo vse uspešneje razpihujejo razni sindikalni voditelji. Slovenija se mora sama dokopati do spoznanja, kaj pravzaprav hoče in kako namerava to doseči; brez takšnega spoznanja se bo še naprej pustila begati Evropi, ki v resnici nima nobene vizije in ki pravzaprav samo improvizira (Bosna!). Doktor nova evropska in svetovna ureditev še nista otipljiva realnost, kaže biti pač v vseh pogledih pripravljen, kot da smo se vedno v Karibikovi predzgodovini. Kar pa se tiče luči iz Asimove novele — na Slovenskem bi bili v sedanjih okoliščinah zadovoljni že s tem, da bi jo naposled ugledali na koncu predora.

Boris Jež

PP poštni predal 29

Nadaljevanje z 22. strani

terim podkajanjem stališč kot npr.: - »Vrhunec dobrih idej agrokombinatnega lobija je, da bi država morala podprati vsaj stoletništem vzorcu vsa zemljišča, torej tudi kmetičko zemljo.«

Glede na to, da je temeljna ni celotnega mojega prispevka prav nasprotnoju podpravljanju, je takšno podkajanje stališč zelo neokusno. Izraženo mnenje, da bi morala država, če hoče ostati pravna, zaradi splošne principa enakosti podprati vsa zemljišča, ne pa samo podjetjem, samo ilustrira absurdnost uveljavljene nacionalizacije. Ni pa to predlog za podpravljanje, kar je seveda iz članka dovolj jasno vidno.

- Nadaje »g. Mastnak nasprotuje podpravljanju zemlje med drugim zato, ker so jo agrokombinati v postopkih arondacije in komasacije pridobili z nakupom.«

Te trditve v mojem prispevku ni. Nasprotujemo podpravljanju se preostale zemlje, ki je ne zajemajo denacionalizacijski postopki. To pa ne pomeni, da se z denacionalizacijo na način, kot je bila sprejeta, strinjamo, vendar to ni bil predmet obravnavanega prispevka.

Ostale pripombe dr. Leskosa so lahko v veliki meri tudi rezultat premanjše informiranosti, nezadostne strokovne poglobitve in emocionalnega odnosa do obravnavane materije in ne samo izraženi interesov za spremembo lastništva. Tako kaže opozoriti predvsem na naslednje zmoje:

1. Dr. Leskosek trdi, da agrokombinati niso bili formalni niti dejanski lastniki zemljišč, ker je bila zemlja družbena.

Tako kot mnogi torej tudi dr. Leskosek zamenjuje lastnino pravnih oseb nad sredstvi s premožnostjo pravico oziroma kapitalno lastnino. Če se podjetja v družbi, državni, zasebni ali katerikoli drugi lasti, to še ne pomeni, da so posamezna sredstva teh podjetij last kapitalistov, lastnikov tega podjetja, ampak so nesporna lastnina samega podjetja kot pravne osebe. Država kot tudi noben drug kapitalisti lastnik nima v principu nobene avtomatične pravice neposredno posegati v lastništvo teh sredstev. Država lahko posega v lastništvo samo v primeru izražega javnega interesa, tako da izvede morebitno nacionalizacijo določenih sredstev, seveda ob ustreznih odškodninih. V našem primeru pa gre za izražito zlorabo države moči in za nevaren precedens. Splošno pravno urejenega in učinkovitega gospodarstva sistema. Na osnovi te pravne varnosti (tudi pri nas ustavno zaščiten) se ustvarjajo mnoge medsebojne relacije (nabava sredstev in njihova funkcionalna organiziranost za ekonomsko učinkovito poslovanje, zaposlitev ljudi, razni pogodbeni in drugi odnosi). Ali je vredno, da potopimo vse te principe, na katerih temeljijo sodobne družbe, samo zato, da lahko uveljavimo podobne parcialne interese in ohranjamo kompromisarske dogovore in oblasti? Se sploh zavedamo, kam nas lahko vse to pripelje?

2. Dr. Leskosek se nadalje zelo trudi dokazati, da produktivnost kmetijskih podjetij vendar ni posebno visoka. V ta namen nam predstavlja koeficiente ekonomičnosti, ki so za kmetije vsiki kot za kmetijska podjetja. Koeficienti ekonomičnosti kmetijskih in obratovno kmetijskih imajo obratovno knjigovodstvo (torej za izbrane kmetije, ki močno odstopajo od povprečja), je že v načelu ta primerjava sporna, ker lahko samo dokazuje, da so tudi boljša kmetijska gospodarstva visoko ekonomična, o čemer pa tako in tako nihče ne dvomi.

Ni pa ekonomičnost odločujoči faktor za oceno ekonomske uspešnosti gospodarskih enot, ampak je to argument, ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

Nam primer, podatki, ki jih navaja Sreter Cater o 10.300 ha »prilčno« kupljenih površin v letu 1953, imajo še drugačno ozadje. Ljudje so zemljo ponujali tudi sami, da so dobili otroške dodatke, mnogi so na ta račun dobili zaposlitev, poseben primer je nacionaliziranec, ki je potem kot delovno mesto našel v število osebja v »prezbitu« (arrogantno), ki jih navajamo. In če je 1.600 delovnih mest problem za državo in sindikate, je morebitna brezposelnost dosti manjši problem zame osebno, ki sem si vedno znal sam poiskati delo. Praksa v »agrokombinatih« je bila dobra šola, ki se je, kljub zdajšnji ideološki stigmatizaciji, resnično ne strajamo.

svevu, vendar ohranila vsaj nekaj večjih kmetijskih obratov (npr. nekaj večjih žarnih posušilnic posejstva, ki pa bodo seveda neracionalna in bodo po nepogebnem bremenila proračun) lahko računamo, da bo možno razdeliti raznim interesentom le 3 - 5 odstotkov vse kmetijske zemlje, kar pa zemljiške strukture v narodnogospodarskem smislu skoraj nič ne spreminja. Če pa obenem še upoštevamo, da bo to zemlja deloma vrnjena cerkvi in drugim večjim upravičencem, v pretežnem delu pa razdeljena nekmetom in polkmetom, ki so jo bili v postopkih arondacije prisiljeni prodati (kmetje pa so jo večinoma zamenjavali), bodo tako imenovane družinske kmetije dobile le neznatne kmetijske površine. Ker bodo propadli tudi nekateri dosedajni najemni odnosi, se lahko celo zgodi, da se bodo skupne površine kmetijskih zemljišč v obdelavi družinskih kmetij celo zmanjšale.

Razvoj družinskih kmetij nikakor ni povezan s prodajanjem kmetijskih podjetij, temveč je izključno odvisen od uspešnosti »državljanske srhstohote razdeljenih površin majhnih zemljiških lastnikov, ki imajo prek 70 odstotkov vseh kmetijskih površin Slovenije. Združeno za agroživlstvo je doslej že večkrat posredovalo predloge, na osnovi katerih bi se dejansko lahko pospešil razvoj tržno usmerjenih produktivnih družinskih kmetij. Z ustreznimi kmetijsko politiko (davčni sistem, sistem stimulacij in drugi ukrepi) je to možno dovesti predvsem tako, da se netrivnežna in neproduktivna uporaba kmetijskega potenciala ne bo več izplačala.

4. Nazadnje je treba posebej poudariti, da naše izmenjave za ohranitev kmetijskih podjetij ne pomeni nasprotnoju denacionalizaciji ali skladu kmetijskih zemljišč, kar se poskušajo sugerirati javnosti. Republiški zemljiški sklad naj se oblikuje na osnovi odkupa kmetijskih zemljišč, ki jih je ob pravnih politiki možno zagotavljati v primernem obsegu na dovolj cenah način. To bi omogočalo izvajanje zelenih kmetijskih posegov in vračanje zemlje upravičencem, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, drugim pa naj zagotovo pravične odškodnine. Tudi denacionalizacija in druge strukturne spremembe je možno izvajati tako, da se pri tem spodbujajo gospodarski napredek, ne pa uničujejo gospodarstvo. O vsem tem so v okviru Zdrženja za kmetijstvo že pred časom pripravili ustrezne predloge in jih na tem mestu zaradi obožnosti odgovora ne ponjavlamo.

Tone Mastnak, Ljubljana

Delo, 13. marca

Zakon o lastništvu noveoblikovanju podjetij

Splošnovalje g. Leskosek,

Prav nič tragično ni, če uspešno opravljaj nekaj, kar imajo nekateri za neuporabno. V posebno strokovno čast si šteti, da sem sodeloval v tako nemogočem projektu, kot je bilo združevanje družbene prireje mleka - tako rekoč oživljanje »crkjenega konja«. Gre za to, da so se tisti, ki so prej njegovo agonijsko mirno (z »zadovoljstvom«) gledali, združili šele sedaj, ko so ugotovili, da nam je morda res uspelo.

Nabene osebnosti vam do vas ne pomnim, pač pa vas, na osnovi vaših odzivov, enačim z duhom stranke, s katero se predstavljate. In ta, vsaj kar zadeva družbeno kmetijstvo, prav nikoli ni bil strokoven, hladno racionalen, četudi smo si želeli, da bi bilo tako (saj se potem ne bi imeli česa »bati«). Vedno je bil političen, gluh za argumente (vsaj za tiste »za

